

IMPRESSIEVERSLAG Klankbordgroep – Stuurgroep

Woensdag 8 maart 2017, 20.30 – 22.30
Raadzaal, gemeentehuis Zoeterwoude

Doel van de avond:

- 1) Reflectie op symposium 7 maart en uitkomsten burgerpanel en betekenis die daar aan wordt gegeven door klankbordgroep en stuurgroep
- 2) Bespreken analyse verkenning bestuurlijke samenwerkingsvormen en voorstel stuurgroep en reflectie en advies van klankbordgroep
- 3) Afstemmen hoe van beeldvormende naar oordeelsvormende het proces zo goed mogelijk te doorlopen met elkaar

Agenda en verslag

Reflectie op symposium 7 maart

Positieve avond. Goede opkomst en relatief veel inwoners. Programma voorzag in zowel update proces, aandacht voor de inhoud en urgentie en de vraag hoe de bestuurlijke slagkracht en realisatiekracht te versterken. Niet gemakkelijk maar een aantrekkelijk programma en goede organisatie. Sfeer was ook goed. Wel waren het vooral inwoners die al een betrokkenheid bij het thema hadden. Bedrijven en instellingen waren minder zichtbaar en aan het woord dan verwacht. Ook waren er relatief veel raadsleden aan het woord, terwijl het doel van de avond was om inwoners, bedrijven en instellingen aan het woord te laten. Niettemin is er wel goede interactie geweest en is er in kleinere setting met inwoners, bedrijven en instellingen gesproken. Ook zijn er nieuwe verbindingen gelegd.

Nadruk had nog meer op de interactie mogen liggen. Panelgesprek werd door een klankbordgroeplid als te lang en door weer een ander klankbordgroeplid als te sturend ervaren. Andere klankbordgroepliden vonden het geheel juist in balans, mede door de pitches. Bovendien waren de panelleden vooraf bekend bij de klankbordgroep. De opzet van de bijeenkomst (inclusief sprekers) is wekelijks gedeeld met klankbordgroep met mogelijkheid tot reactie en hier is geen gebruik van gemaakt.

De uitkomsten van het burgerpanel worden eind deze week met de klankbordgroep gedeeld. Na sluiting van de openstelling van de vragenlijst wordt het geheel (inclusief de antwoorden op de open vragen) met media en online gedeeld.

De input van 7 maart (de proppen) wordt volgende week bestudeerd en teruggekoppeld aan de stuurgroep. Tevens wordt dit opgenomen als onderdeel in het E-magazine. Onderdeel van het E-magazine is eveneens een link naar een compilatiefilmpje van het symposium.

Reflectie op bijeenkomst 22/2

Highlights van bespreking 22/3 (inclusief de afspraken zoals op 22/2 gemaakt) zijn kort herhaald. Hier waren geen opmerkingen op.

Verkenning bestuurlijke samenwerkingsvormen en advies / voorstel (mondelinge toelichting Marcel Boogers en voorzitter stuurgroep)

Toelichting Prof.dr. Marcel Boogers

Prof. Dr. Marcel Boogers licht de aanpak en opbouw van de analyse nogmaals kort toe.

Voor alle modellen worden potentiële sterke punten en zwakke punten aangegeven. Waar liggen de bouwstenen en barrières? En waar zien we vervolgens kansen en kwetsbaarheden?

De logica is navolgbaar. Dat leidt ook wel tot redelijk heldere conclusies, niet alleen met kleurtje, maar ook met een beschrijving waarom iets scoort als kwetsbaar of kansrijk is.

Vervolgens zie je bij elk model een aantal groene, gele en rode vlakjes. De politieke weging daarvan is aan de politiek. Iedereen kan aan een criterium een ander gewicht geven. De politieke oordeelsvorming ondersteunen, met een helder overzicht en een heldere analyse. Dat is het streven van de notitie. De analyse is gebaseerd op de toekomstvisie, input ambtelijke denktank, input van raadsleden en collegeleden ten aanzien van de huidige samenwerking en analyses en ervaringen van regio's in het land.

Vragen vooraf van klankbordgroepleden

Een klankbordgroeplid geeft aan heel nieuwsgierig te zijn naar getallen en een cijfermatige onderbouwing. Wat levert een samenwerking op?

Marcel Boogers geeft aan dat lastig te berekenen is op een manier zoals hoogleraar Van Raan dat heeft gedaan. Het is wat hem betreft buitengewoon ingewikkeld een precieze businesscase te maken. Dat is al snel knollen voor citroenen verkopen. De samenwerking helpt om de ambities te realiseren. Samenwerkingsverband is een vehikel om van a naar b te komen.

Andere klankbordgroepleden merken op:

- het economisch effect kreeg in discussie op 7 maart weinig tot geen respons in de zaal. Ook ranken inwoners in de enquête dit thema (economie en welvaart) het laagst.
- Laten we verbinding met de toekomstvisie leggen. Niet alleen focus leggen op efficiency, slagkracht et cetera.

Conclusie: als project wordt er geen cijfermatige onderbouwing gegeven. Het rapport van Ton van Raan staat op de leeslijst. Het staat iedereen vrij om dit mee te wegen in de oordeelsvorming.

Toelichting van voorzitter stuurgroep, Elco Brinkman op bespreking in stuurgroep vanochtend:

Er is inhoudelijke gedachtewisseling geweest. De stuurgroepleden hebben verslag gedaan van hun bevindingen in de colleges ten aanzien van de vormen die geanalyseerd zijn en waar hun voorkeur naar uitgaat.

Op dit moment is er geen eensluidend oordeel.

Ten minste twee gemeenten zeggen: we willen een stap zetten op weg naar een samengestelde gemeente.

Anderen zeggen, dat kan op termijn, maar daar willen we liever niet over praten en we willen starten met een lichte vorm van samenwerking zonder dat het eindpunt een samengestelde gemeente mag zijn. En weer een ander zegt: we zijn gesprek met anderen en de liefde voor de Leidse regio is niet zodanig dat ik daar nu een belofte over kan doen.

Dit stelt ons voor de vraag wat we gaan doen als een deel licht wil en een deel heel zwaar wil. Daar is nog niet een gezamenlijke variant voor te vinden.

En wat is dat precies dat lichte? Daar hoort een bevoegdhedenoverdracht bij, zegt een deel. En een ander deel zegt, dat gaat ons echt te ver.

En anderen zeggen hoe lichter in het begin, hoe meer ik er behoefte aan heb om ook afspraken te maken om ook een verdere stap af te spreken.

Gaandeweg die discussie kwam ook de vraag op: wat gaan we doen als we daar niet uitkomen? Kun je overwegen om met twee, drie of vier een betekenisvolle stap te zetten. En mogen ook twee of drie een ander einddoel voor ogen hebben dan de rest?

Dit is de worsteling waarmee we zitten.

Het is niet de bedoeling om een staalkaart aan varianten neer te leggen. We zijn weliswaar nog niet aan de oordeelsvorming toe. Maar we naderen het moment dat dit oordeel moet komen wel.

Je wilt niet aan het eind van dit hele proces zeggen: 'we zijn er niet uitgekomen'. Maar we zitten wel met de omstandigheid dat er een gespleten positie kan ontstaan. Dat is waarschijnlijk. We kunnen dit gesprek voor ons uitschuiven, maar het wordt ingewikkelder.

Reactie klankbordgroep

Eerste vraag die wordt gesteld door Jan Vos: is dit onze rol als klankbordgroep? Wij moeten kunnen klankborden op een voorstel of advies van de stuurgroep en je kun niet van ons verwachten dat we jullie werk gaan doen. In die positie willen wij ook niet komen.

Vraag Elco Brinkman: is naar verwachting de bereidheid er van de vijf raden om te zeggen: we willen tot een stellingname komen? Of moeten we er rekening mee houden dat de wegen zich gaan scheiden?

Wat zijn bouwstenen voor een betekenisvolle stap die mogelijk op draagvlak kunnen rekenen? En is het wenselijk dat deze 5 gemeenten met een zelfde vormen starten en een dito eindbeeld of is daar differentiatie in mogelijk?

Er wordt met andere woorden een beroep gedaan op procedurele rol van klankbordgroep. Doen we er goed aan te komen tot een gedifferentieerde aanpak?

De klankbordgroep ziet het dilemma en is bereid hierover mee te denken. Ook wordt er aangegeven dat sommige klankbordgroepleden zich afvragen of de stellingname van het college ook op politiek draagvlak kan rekenen. Ook dit maakt het waardevol om nu toch een rondje reactie te doen om te kijken hoe de klankbordgroepleden kijken naar dit dilemma / deze impasse.

Er wordt daarom besloten plenair een rondje te doen 'wat vinden we ervan?', als consult aan de stuurgroep, maar we hakken geen knoop door.

Cees Bremmer:

Evident dat er niet een eenduidige smaak is. Maar het is ook evident dat er samenwerking nodig is. Hoe vind je daarin een middenweg? We kunnen niet voortdurend vooruitschuiven. Als juli september wordt, is er niks verloren. Ik denk dat dat ons allen kan helpen. Voorschoten blijft altijd aan Leiden grenzen. Hoe het ook zal zijn, zal er altijd behoefte zijn aan samenwerking. Daar moeten wij een weg in vinden.

Voorschoten wil geen perspectief van fusie. Maar je kunt best een groeimodel op touw zetten. Als er een groeimodel is met verplicht een fusie als eindbeeld, wordt dat voor Voorschoten onbespreekbaar.

Ruud Bouter:

Het perspectief als fusie? Dan ga je daarop anticiperen. Dat motiveert niet voor een goede tussenvorm. Dus kies gemotiveerd voor een variant die direct werkt. Ga daarmee aan de slag en die over een jaar of drie evalueren en dan vervolgstappen bepalen. Dat zou zelfs kunnen leiden tot fusie, maar daarop moet je je niet op voorhand vastleggen. Dan geef je de eerste stap geen kans.

Jan Vos:

Uitgesloten dat we hier de golden bullet verzinnen. De standpunten zijn nog niet getoetst aan de raden. Laat het dan maar transparant worden in raden wat de standpunten zijn, democratisch getoetst. Dat is wellicht een minder fraai proces. Maar we verzinnen niet hier wat we nu kunnen doen om met elkaar tot een vorm te komen die iedereen zint.

Arjan Bakx:

Heel jammer dat hier een proces van anderhalf jaar de nek wordt omgedraaid. Het is zo getrechterd dat we hier voor het blok staan dat eerste succes hier te niet is gedaan. Willen we wel of niet een perspectief? Dan hadden we hier moeten beginnen.

Het is jammer dat we zo ver zijn gekomen, maar dat het nu vastloopt.

Het perspectief met een vraagteken geeft veel meer energie.

Hier kom je niet uit, vandaag niet of morgen niet.

Zeg niet "eerste stap", maar "de stap" om de visie te gaan uitvoeren.

Nicole Zwart:

Goed dat dit nu op tafel ligt. We moeten zoeken naar de argumenten die erachter zitten waarom bepaalde mensen bepaalde voorkeuren hebben.

Erik Krijgsman:

Zeven ambities met grote opgaven die op deze regio afkomen, waarop we willen samenwerken, met alle slagkracht effectiviteit en democratische legitimatie. Je houdt weinig ruimte om recht op amendement etc goed in te vullen.

Marcel Cramwinckel:

Als een probleem groot wordt, moet je het in stukken hakken. Vindt een formule waarbij de start licht of licht plus is, en dat je per thema kunt variëren. In zwaarte variëren, door wel of niet bevoegdheden over te dragen. Als het goed loopt, smaakt dat naar meer. Het draagvlak onder een heel zwaar model is niet stevig genoeg.

Tim van Tongeren:

De uitkomsten van het burgerpanel zijn relevant. We hebben een aantal grote maatschappelijke thema's waarop we moeten samenwerken. De thema's zoals geformuleerd zijn zo urgent dat je daarmee morgen al mee zou mogen beginnen. Als bestuurders, raadsleden en wethouders moeten we ook over de barrière durven stappen hoe het bij de achterban ligt. Je mag als bestuurder ook voorop lopen en leiding geven. En daarom mag het echt een zware samenwerking zijn met overdracht van bevoegdheden, zodat we tempo kunnen maken met elkaar. Bewoners willen natuurlijk ook betrokkenheid hebben bij hun gemeenschap. Die vragen liggen vaak op heel praktisch niveau. Mensen die in de supermarkt worden aangesproken. Dat is misschien ook wel leukste onderdeel van je werk als raadslid. Maar de visie ligt op een ander niveau. Daar moeten we stappen zetten. Zwaar op de zaken waar het moet, en licht op de zaken die lokaal moeten gebeuren.

Sandra Mroseck:

Ik had gehoopt dat er uit de analyse een duidelijker beeld zou komen, met een duidelijker overzicht. Dat loopt door de discussie heen die we vandaag voeren.

Marcel Boogers:

De analyse is grotendeels gereed en met stuurgroep gedeeld. Deze analyse is gebaseerd op de situatie van de Leidse regio. Daarin lijken de zware samenwerking en de samengestelde gemeente het beste uit de bus te komen.

Sandra Mroseck:

Bevoegdhedenoverdracht: daar lijkt de helft van de raad toe bereid en de andere helft van de raad lijkt daartoe niet bereid.

Bob Vastenhoude:

In alle tussenliggende samenwerkingen zie ik problemen. Bij licht wordt slagkracht gegijzeld door democratisch proces: het duurt lang of je hebt als raad weinig in te brengen. Drechtstedenmodel is beste model als je geen fusie wil. De enige optie die we serieus hebben, is het in de openheid bespreken. Misschien met eerste en enige regiораad. En dan zul je zien dat er niemand over struikelt. En dan doorpakken.

Frederik Zevenbergen:

We hebben punten beschreven hoe we de samenwerking willen vormgeven, in de toekomstvisie. Met lichte samenwerking ga je eigenlijk niks realiseren. Zie de retailvisie en zie het model Holland Rijnland. Daarvan hebben we geconcludeerd met z'n allen: zo moet het niet. We draaien allemaal om de hete brij heen. Als we gewoon eens beginnen met betekenisvolle dossiers met LAB071, economie071, met overdracht van bevoegdheden. En spannend maken voor onszelf: bij elke twee onderwerpen waarop we elkaar kennen, er eentje toevoegen waarop we elkaar nog niet kennen. Je gaat hoe dan ook geweld doen aan een aantal punten die we hebben opgeschreven. Het aardige van Drechtsteden is dat daar voor mijn gevoel de democratische legitimatie goed zit, zodat je kunt zien waar je voor

staat. Laten we wel een modus vinden waarbij Zoeterwoude zich niet gepiepeld voelt. Ik zou het heel sterk vinden om daarvan fracties te maken. En laat Matthieu daar namens de fractie het woord voeren.

Mathieu Paardekooper:

We hebben de intentie uitgesproken om er gezamenlijk uit te komen. We kunnen de mooiste varianten verzinnen, maar als inwoners het niet willen, heb je nog een probleem. Het grootste probleem is een grenzeloos gebrek aan vertrouwen. Padstelling tussen mensen die wel of niet verder willen gaan in een fusie.

De licht plus variant is wat ons betreft de beste variant. Na drie of vijf jaar kan het moment komen waarop het tijd is voor wat nieuws.

Het voorstel van Frederik Zevenbergen wijzen we niet op voorhand af. Het zou kunnen zijn dat we daarmee draagvlak creëren.

Jan Vos:

Op een aantal thema's zul je zwaardere samenwerking moeten afspreken.

Frederik Zevenbergen:

Op die thema's is het samen uit samen thuis. Je doet het samen of je doet het niet.

Joyce van Reijn:

25 jaar geleden zou ik gezegd hebben, fusie nee hoor. Maar er is heel veel veranderd. We hebben een hoop bereikt. Maar we hebben ook heel veel bestuurlijke spaghetti gecreëerd met weinig democratische legitimatie. Dat wordt een groot bezwaar, zeker gezien de opgaven waarvoor wij staan. We zouden onze positie in de Randstad veel beter kunnen uitnutten door samen te werken. Dat wil gelukkig ook iedereen aan deze tafel. Maar dat willen we ook oprecht al 20 jaar. Maar we hebben straks ook verkiezingen. Dat levert zo maar weer 2 jaar vertraging op. Het momentum waarop je dingen kunt bereiken is buitengewoon kort. Dat is zonde. De buitenwereld; het speelveld voor mensen die hier wonen is ook echt veranderd. Ik ben ook heel benieuwd naar onze bewonersavond.

Naar de inwoners toe mag je ook best een voortrekkende rol hebben. We hebben ook al heel veel samenwerking, waar andere gemeenten in NL nog aan het begin staan. Dan wordt het echt de vraag: wat nu? Ik ben dan praktisch.

Felix Stam:

Mijn inschatting is dat er geen steun is voor de stip op de horizon in raad van Leiderdorp. Maar er is ook geen steun voor de lichte variant, omdat dat vrijwel niks oplevert. Een vorm van bevoegdhedenoverdracht is een realistisch beeld waar we naartoe moeten.

Klaas de Vries:

We zitten nog helemaal in het schema dat we hebben afgesproken. Ik zou de stuurgroep graag eraan willen houden met een voorstel te komen.

We hebben eensgezind een mooi ambitie document gemaakt, met criteria.

Vooraf wat we in die ambities hebben geformuleerd vraagt een vertaling in een agenda en in een programma, zodat je doelen concretiseert. Daarvoor is budget en bevoegdhedenoverdracht nodig. Dat schema moeten we aflopen. Je moet deze discussie niet als een op zichzelf staande discussie zien, maar als de vraag hoe we de ambities uitvoeren. Dat kan niet halfslachtig en vrijblijvend.

Walther van Peijpe:

Ik ben modernist en binnenhuisarchitect. Form follows function. Function gaat over mensen, over hoe het gebruikt wordt. Met de vorm, vrijblijvend, niet vrijblijvend of alles ertussenin. Maar de opgave is niet vrijblijvend. Zo voel ik dat als groenlinkser als duurzaamheidsopgave. Je hoeft niet van Groen Links te zijn om te zien dat je de duurzaamheidsopgave niet vrijblijvend kunt regelen. We moeten ons allemaal meer beseffen hoe groot de urgentie is. Waar gaan de mensen wonen? Hoe gaan we hier huizen bouwen? Dat gaat niet lukken op de manier waarop we dat vroeger deden. Laten we ons alsjeblieft realiseren hoe zwaar de opgave is.

Cees Bremmer:

Veel respect voor interventie van Frederik Zevenbergen van Leiden. Dat vind ik een heel respectabele stap. Daar kunnen we ons zeker op vinden. Politics is the science of muddling through.

Reflectie

Robert Strijk: aanvankelijk zag ik hier teleurstelling dat de stuurgroep er niet is uitgekomen. Maar er is ook uitgesproken dat er commitment is. Mooi dat de energie toch weer ontstaat. En dat mensen elkaar ondervragen. Dan zit ik te genieten van het proces. Als we het op deze manier doen, komen we een heel eind.

Vervolg / planning

Afrondend product beeldvormende fase: analyse + voorstel

- 8 maart (ochtend): eerste keer ter bespreking in stuurgroep
- 8 maart (avond): analyse met toelichting in klankbordgroep – stuurgroep
- 15 maart: aangepaste versie in stuurgroep
- 17 maart: verzending analyse en voorstel aan colleges
- 21 maart: oordeelsvormende collegeconferentie
- 24 maart: verzending aangepaste analyse en voorstel aan colleges
- 28 maart: bespreking in colleges + doorgeleiding naar raden
- 28 maart: klankbordgroep – stuurgroep (eerste oordeelsvormende bespreking)
- 29 maart: analyse en voorstel naar gemeenteraden
- 2 – 21 april: bespreking in de vijf gemeenteraden (oordeelsvormend)
- 9 mei: gezamenlijke bijeenkomst colleges en raden*
- 13 mei: klankbordgroep plus (alle fractievoorzitters vertegenwoordigd)*

*=er wordt via de griffiers geïnventariseerd of 9 mei moet blijven staan als 13 mei inderdaad met alle fractievoorzitters plaatsvindt.

**= in januari heeft klankbordgroep aangegeven het waardevol te vinden op een zaterdag langer de tijd te hebben om met elkaar de oordeelsvormende besprekingen samen te brengen om een voorstel dat op draagvlak kan rekenen de besluitvorming in te brengen. Zaterdag 13 mei is in januari ingepland. Twee weken geleden gaven twee tot drie raadsleden aan dat de zaterdag toch lastig is. Er is daarop gezocht naar alternatief moment maar dit is onmogelijk in de agenda's. De stuurgroep wil daarom aandringen vast te houden aan de in januari vastgelegde en gecommuniceerde datum van 13 mei.